

Uporaba različnih aplikacij za preverjanje znanja pri pouku angleščine v osnovni šoli

Katarina Podgoršek, prof. angleškega jezika in književnosti, Osnovna šola Marije Vere

V izobraževanje na daljavo smo bili brez kakršnihkoli predpriprav in opozoril prisiljeni preklopiti vsi: učitelji, učenci in starši. Na prvi pogled je izgledalo, kot da to ne bo prevelik zalogaj za nobeno izmed vpletenih strani, kasneje pa se je izkazalo, da tudi izobraževanje na daljavo zahteva temeljit premislek o tem, ali so učitelji in učenci ustrezno računalniško opremljeni ter kako in kje najti primerne metode poučevanja, saj »stare« metode, ki so bile učinkovite v učilnici, enostavno niso bile več uporabne.

Uvod

16. marca smo se učenci, starši in učitelji tako rekoč čez noč morali prilagoditi na nov način učenja in poučevanja. Verjetno nas je nova realnost vse presenetila. Po začetnih spodrseljajih, zmed in strahom pred neznanim pa smo lahko spoznali, da ima vsaka stvar dobre in slabe strani. V članku se bom osredotočila na tiste dobre strani, ki so mi v času poučevanja na daljavo pomagale preverjati znanje in napredek svojih učencev.

Pri svojem delu se vedno skušam prilagoditi predznanju in potrebam svojih učencev, zato mi iskanje novih načinov podajanja snovi ni tuje. Vseeno pa je bilo tokrat drugače, saj učencev nisem imela pred seboj, ni bilo fizičnega stika in možnosti branja njihovih odzivov tudi s pomočjo neverbalne komunikacije.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Preverjanje in ocenjevanje znanja ureja Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (2013). Pravilnik opredeli proces preverjanja, določi, kako se preverjanje razlikuje od ocenjevanja znanja, ter opredeli, kdaj se ga mora uporabljati. V pravilniku je preverjanje opredeljeno v 3. členu, in sicer takole: »S preverjanjem znanja se zbirajo informacije o tem, kako učenec dosega cilje oziroma standarde znanja iz učnih načrtov, in ni namenjeno ocenjevanju znanja. Doseganje ciljev oziroma standardov znanja iz učnih načrtov učitelj preverja pred, med in ob koncu obravnave učnih vsebin.« S preverjanjem učitelj torej zbira informacije, kako učenci dosega učne cilje, hkrati pa služi tudi kot povratna informacija učitelju, učencu in staršem, kaj bi se dalo še izboljšati.

Podrobnejša navodila za preverjanje znanja angleščine pa učitelju ponuja Učni načrt za angleščino (Andrin in drugi 2016). V njem poleg standardov znanja, ki so podlaga za preverjanje, najdemo tudi smernice za kakovostno izvedbo preverjanja ter tudi različne oblike preverjanja.

Učni načrt za angleščino (Andrin in drugi 2016) navede naslednje primere preverjanja znanja:

- samopreverjanje (zlasti raznih izdelkov) po skupno dogovorjenih merilih;
- skupinsko preverjanje rezultatov timskega dela oziroma sodelovalnega učenja; npr. pri projektnem delu lahko merila za preverjanja zajemajo pripravo in zbiranje podatkov, sodelovanje pri pisanju in poročanju, tehnike predstavljanja, jezikovne zmožnosti oz. rabo jezika, uporabo virov, prispevek idej in predlogov, delež in kakovost sodelovanja posameznika v posameznih fazah, celostni vtis ipd.;
- praktično preverjanje; ugotavljanje učenčeve uporabe pridobljenega znanja pri opravljanju določene praktične naloge po navodilih, npr. govorna predstavitev;
- presoja kakovosti izdelkov, kot so zgibanke, stenski časopis, strip;
- preverjanje po učnih postajah; učenci obiščejo vsako postajo z delovnim listom, individualno, v parih ali skupinah; delovne liste preverimo po vnaprej postavljenih merilih;
- učenčev razvojni/učni portfolio oz. listovnik (papirna ali digitalna oblika); pri tem ne gre za zbirko izdelkov, temveč za spremljanje celotnega procesa učenja. Iz listovnika je razvidno učenčevo predznanje, načrtovanje ciljev in strategij za doseg le-teh, oblikovanje meril uspešnosti in zbiranje dokazil, izboljšanje učnih dosežkov ob povratnih informacijah učitelja in vrstnikov. Učenec o svojem učenju razmišlja, ga vrednoti in postopno prevzema soodgovornost za lastno učenje.

Med izobraževanjem na daljavo pa je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pripravilo priporočila za preverjanje in ocenjevanje znanja, ki so upoštevala izredne razmere. Konec marca je Zavod za šolstvo izdal Usmeritve za preverjanje znanja (Logaj in drugi 2020). Učitelji smo dobili navodilo, da se znanje v aprilu le preverja in ne tudi ocenjuje. Namen oblikovanja smernic je bil »usmeriti aktivnosti učiteljev tako, da bodo v največji možni meri upoštevali dejavnike, ki vplivajo na celoten proces učenja in na počutje učencev.« Vse učence je bilo potrebno vključiti v proces izobraževanja na daljavo ter jih seznaniti z novimi metodami preverjanja (in morebitnega ocenjevanja) znanja.

Do večjih sprememb je prišlo pri ocenjevanju, pri preverjanju znanja pa ni bilo drastičnih sprememb, saj smo učitelji lahko sledili določilom iz

Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja v osnovni šoli (2013). Spremenili so se le načini preverjanja znanja.

Spletna orodja za preverjanje znanja

Morda smo učitelji tujih jezikov, predvsem angleščine, nekoliko v prednosti pri rabi aplikacij oz. orodij za preverjanje in ocenjevanje znanja učencev. Spletnih orodij je ogromno, težko pa je najti tisto, ki ustreza učencu glede na leta, znanje tujega jezika, računalniško spretnost, pa tudi takojšnja povratno informacijo.

Ponudnikov spletnih orodij za poučevanje na daljavo je ogromno, v grobem pa jih lahko razdelimo v tri vrste:

1. Izobraževalna programska orodja, ki uporabniku omogočajo interakcijo, deljenje gradiv, sporočanje o dogodkih in domačih nalogah, sledenje datumov in pošiljanje obvestil (Vir 1). Primeri takih orodij so Moodle, Google Classroom in Edmodo.
2. Orodja za izdelavo spletnih in/ali interaktivnih nalog. Sem sodijo predvsem Liveworshets, Wizer, Socrative, Quizlet, Nearpod in še mnogo drugih.
3. Orodja, ki omogočajo komunikacijo na daljavo. V času šole na daljavo smo učitelji največ uporabljali videokonference preko orodij Skype, Zoom ter Teams.

Zgoraj naštetih orodij so le vrh ledene gore, poleg sodi tudi morje ostalih »podpornih« orodij za samoučenje. Učitelji se tudi pri poučevanju v razredu poslužujemo teh orodij. Največkrat uporabljen je gotovo Youtube s kratkimi avdio-video vsebinami, ki nam služijo kot opora pri razlagi snovi. V to kategorijo sodijo tudi British Council, Byju's in Duolingo.

Pri izbiri ustreznega orodja za preverjanje in ocenjevanje znanja je potrebno upoštevati nekaj značilnosti. Spletna stran ProProfs navaja naslednje (Priyanshi 2020):

- **lahko razumljiva navodila za rabo:** Navodila uporabnika seznanijo z osnovno vsebino spletnega orodja preverjanja in ocenjevanja znanja. Tukaj uporabnik lahko najde vse odgovore, ki mu omogočajo odlično spletno izkušnjo.
- **dostopnost:** Spletno orodje za preverjanje in ocenjevanje znanja z ustvarjanjem lastnega računa omogoča uporabniku varno rabo in zaščito vsebine ustvarjenih preverjanj in ocenjevanj znanja. Udeleženci pa se nato tudi sami prijavijo na spletu (bodisi s kodo ali registracijo), zato da rešijo naloge. Na ta način lahko do spletnega preverjanja in ocenjevanja dostopajo le pooblašene osebe.

- **varna in enostavna prijava v sistem:** Udeleženci se prijavijo v spletno orodje s svojim uporabniškim imenom in geslom. Orodje omogoča tudi nastavitve omejitve časa reševanja preverjanja ali ocenjevanja znanja.
- **časovni opomnik:** Ko se izteka čas reševanja, orodje samo obvesti udeleženca, da bo kmalu potekel čas reševanja.
- **spletna ali tiskana oblika:** Pri izbiri ustreznega spletnega orodja za preverjanje in ocenjevanje je zelo pomembno tudi to, da izberemo tako orodje, ki omogoča objavo preverjanja oz. ocenjevanja na spletu, delitev preko spletne pošte ter tiskanje na papir. Udeležencu naj bo ponujen tudi dostop do preverjanja oz. ocenjevanja s katerekoli platforme, spletne ali mobilne. Povratna informacija naj bo individualna, saj se le na ta način lahko kaj naučijo iz svojih napak. Uporabnik pa mora imeti možnost, da javno objavi rezultate ali pa jih hrani zasebno.
- **objava rezultatov:** Najboljša spletna orodja za preverjanje in ocenjevanje znanja so tista, ki uporabniku omogočajo izbiro časovnega okvirja za objavo rezultatov; lahko ponudijo takojšnjo objavo ali pa uporabniku ponudijo možnost, da sam nastavi časovni okvir objave. Npr. pri objektivnih vprašanjih se le-ta lahko točkujejo samodejno; v tem primeru udeleženci dobijo takojšnjo povratno informacijo. Če pa odgovori zahtevajo »ročno« popraviljanje, je bolj smiselno uporabiti nastavljen časovni okvir.
- **prilagoditve:** Dobro orodje za preverjanje in ocenjevanje znanja uporabniku ponuja različne možnosti prilagoditev: različne predloge, vrste vprašanj, teme ozadij, logotip ter več predstavnostne elemente.

Že na začetku poučevanja na daljavo sem ugotovila, da bo starost mojih učencev narekovala, katero orodje bom lahko uporabila pri preverjanju znanja. V 5. razredu se je kot najuspešnejši način preverjanja znanja izkazala aplikacija Quizlet, v 9. razredu pa reševanje kvizov in nalog v aplikaciji Wizer.

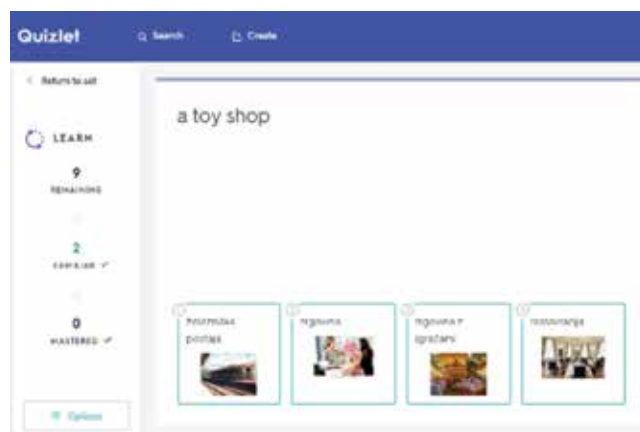
Primer preverjanja znanja v 5. razredu

Za preverjanje znanja besedišča zgradb v mestu sem se odločila uporabiti aplikacijo Quizlet. Quizlet je ameriška spletna aplikacija za učenje skozi različna orodja in igre. Aplikacijo je ustvaril Andrew Sutherland leta 2005, še kot dijak drugega letnika gimnazije. Danes jo mesečno uporablja več kot 30 milijonov ljudi (Vir 2).

Aplikacija je enostavna za uporabo, tako za učitelje kot tudi za učence. Učitelj se mora prvo registrirati z geslom in uporabniškim imenom; učencu se ni potrebno registrirati. Odgovori učenca so anonimni, kar pomeni, da njegovi sošolci ne vidijo, kako uspešni so ostali pri reševanju.

Aplikacija nato ponudi učitelju dve možnosti, lahko ustvari svoje naloge ali pa izbira med že narejenimi. Če se učitelj odloči narediti svoje naloge, izbere možnost Create. S klikom na gumb Create aplikacija vodi uporabnika skozi celoten potek izdelave nalog. V nadaljevanju učitelj izbere naslov svojih nalog, v našem primeru je bil le-ta Buildings in town; lahko doda tudi krajši opis nalog. Nato sledi vnašanje besed: pri pouku angleščine sem prvo vnesla slovensko besedo, nato pa še angleško. Aplikacija omogoča tudi dodajanje slik, ki so v celoti dostopne že v sami aplikaciji in jih ni potrebno iskati iz drugih virov. Na koncu učitelj s klikom na gumb Create ustvari naloge.

Učitelj v aplikacijo tako vnese le besedišče, ki ga je potrebno utrditi oz. preveriti. Naloge pa ustvari aplikacija sama. Čas izdelave je za učitelja izredno kratek; sama sem porabila manj kot 5 minut časa za vnos besed za preverjanje besedišča zgradb v mestu. Aplikacija ustvari 7 različnih nalog: t. i. Flashcards ali kartice za učenje, Learn ali učenje, Write ali pisanje, Spell ali črkovanje, Test ter dve interaktivni igri.

Slika 1: Primer naloge v aplikaciji Quizlet

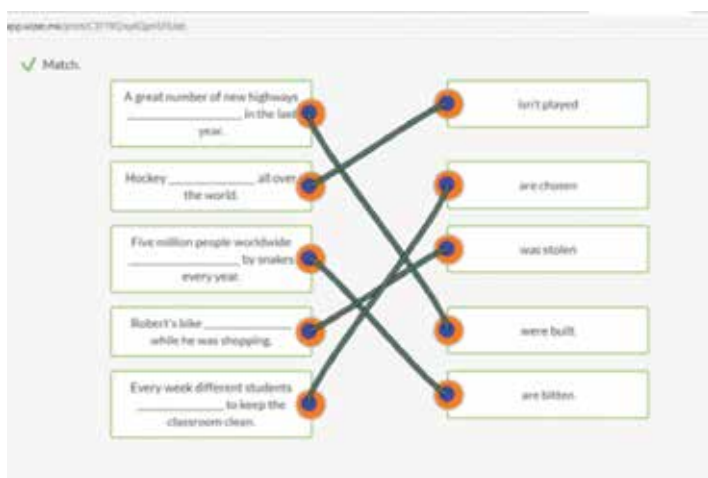
Na ta način pri pouku angleščine na daljavo lahko preverimo pisanje, deloma tudi slušno in bralno razumevanje, ne morejo pa naloge takšnega tipa nadomestiti preverjanja govora in sporazumevanja.

Primer preverjanja znanja v 9. razredu

V 9. razredu sem za preverjanje znanja učencev uporabila spletno aplikacijo Wizer. Tudi ta apli-

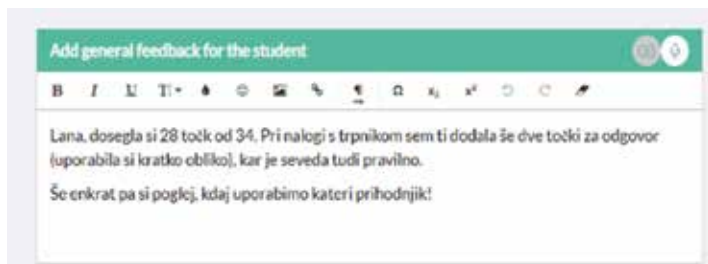
kacija je enostavna za uporabo. Namenjena je izdelavi interaktivnih učnih listov za vse predmete. Po uvodni registraciji učitelj lahko izbira med že ustvarjenimi učnimi listi ali pa izdela svojega.

Pri izdelavi učnega lista aplikacija sama vodi uporabnika po korakih do končnega izdelka. Aplikacija ponuja učitelju velik nabor različnih tipov vprašanj/nalog; večina je prosto dostopnih, nekaj pa jih je mogoče uporabljati le ob doplačilu. Aplikacija ponuja učitelju tudi velik nabor večpredstavnostnih elementov. V učni list lahko dodamo avdio in video posnetke, slike ali besedilo, povezavo do druge spletne strani, naloge odprtega in zaprtega tipa, tabele ...

Slika 2: Primer naloge v aplikaciji Wizer

Naloge lahko oblikujemo tako, da jih aplikacija samodejno popravi. V tem primeru mora učitelj predno dodeli naloge učencem v aplikacijo vpisati pravilne odgovore. Lahko pa, ker se rešitve učencev sprosti shranjujejo, učitelj sam preveri odgovore učencev in jim poda osebno povratno informacijo. V tem primeru odgovore izpusti, saj jih bo sam preveril naknadno.

Slika 3: Povratna informacija učenki

Ko se učitelj odloči preveriti znanje svojih učencev, v aplikaciji ustvari posebno t. i. razredno kodo, ki jo posreduje učencem, lahko kar preko spletne učilnice ali elektronske pošte. Učencu se ni potrebno registrirati, v aplikacijo mora vnesti le svoje ime in razredno kodo. V zavihku Answers se shranjujejo odgovori učencev, učitelj ima tako pregled nad doseženim številom točk posameznih učencev. Izdelek učenca se lahko tudi natisne in shrani v fizični obliki.

Moteči dejavniki pri preverjanju znanja na daljavo

Preverjanje znanja preko spletnih aplikacij ima kar nekaj prednosti, npr. učitelju in učencu omogoča hitro ali celo takojšnjo povratno informacijo, v krajšem času se lahko preveri znanje več učencev, ustvarjanje nalog za preverjanje znanja je hitro in enostavno.

Kljub temu pa so tudi slabe strani preverjanja znanja preko spletnih aplikacij. Pri takšnem preverjanju predvidevamo, da so vsi naši učenci računalniško pismeni in da imajo računalnik, kar pa seveda ne drži vedno. Podatki OECD pravijo, da ima 98 % socialno ogroženih učencev iz Avstrije, Švice in Norveške doma računalnike, v Kostariki pa le 38 % (OECD 2018). Odstotek socialno ogroženih učencev z dostopom do računalnika je v Sloveniji kar visok, vendar je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da ima veliko družin več šoloobveznih otrok, pri čemer en računalnik težko zadosti potrebam vseh. Računalniška tehnologija ni vedno zanesljiva. Tudi če ima učenec na razpolago računalnik, mu jo lahko zagode slaba internetna povezava.

Zaključek

Izobraževanje na daljavo ne more v celoti nadomestiti klasičnega izobraževanja v učilnici, lahko pa mu služi kot podpora. Kljub temu da preverjanje znanja preko aplikacij omogoča enostaven in hiter vpogled v napredek učencev, ne smemo prezreti dejstva, da spletna orodja za preverjanje znanja ne nudijo celovitega uvida v znanje posameznika.

Viri

- Andrin, A., Eržen, V., Kogoj, B., Lesničar, B. (2016). *Učni načrt. Program osnovna šola. Angleščina*. Ljubljana: MIZŠ, Zavod RS za šolstvo.
- Logaj, V. in drugi (2020): *Izvajanje izobraževanja na daljavo. Usmeritve za preverjanje znanja in informacija o ocenjevanju znanja v osnovni šoli*. Ljubljana: MIZŠ, Zavod RS za šolstvo.
- OECD (2018): *New Technologies and 21st century children: Recent trends and outcomes*, stran 31. OECD Publishing, Paris. Dostopno na [https://one.oecd.org/document/EDU/WKP\(2018\)15/en/pdf](https://one.oecd.org/document/EDU/WKP(2018)15/en/pdf), 30. 7. 2020.
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (2013). Uradni list RS, št. 52/2013. Dostopno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/113609>, 28. 7. 2020.
- Priyanshi, M. (2020): *A Guide to Using Online Assessment Tools*. 2005 – 2020 ProProfs.com. Dostopno na <https://www.proprofs.com/c/lms/what-is-assessment-tool/>, 28. 7. 2020.
- Vir 1: *Kaj je Moodle?* Dostopno na <https://sites.google.com/site/upo-moodle/home/moodle-v-sloveniji>, 28. 7. 2020.
- Vir 2: *Entrepreneur Europe: About Andrew Sutherland*. 2020 Entrepreneur Media, Inc. Dostopno na <https://www.entrepreneur.com/author/andrew-sutherland>, 30. 7. 2020.